

**-Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
"Tədris məsələləri" üzrə
prorektoru vəzifəsini icra edən:
 dos.Z.Məmmədov
" 12 " fevral 2026-cı il

Fənn sillabusu
(işçi tədris proqramı)

İxtisas: 6008008 – Turizm işinin təşkili

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası"

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Turizm coğrafiyası.(Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Bakı Dövlət Universiteti Beynəlxalq turizmin coğrafiyası fənni üzrə tədris proqramı).

Kodu: İPF-B02

Tədris ili: III (2025-2026)

Semestr: VI Yaz

Tədris yükü: Cəmi:150 saat. Auditoriya saati -45 (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Əliyev Cavidan Rəhim oğlu, baş müəllim

Məsləhət günləri və saati: II gün saat 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı: cavidan99@list.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Əli Məmmədov küç. 40, LDU-nun 2 saylı tədris binası

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas

1. Məmmədov C.A, Soltanova H.B, Beynəlxalq turizmin coğrafiyası.dərs vəsaiti Bakı,2002.
- 2.Yeganlı S.T, Hacıyev E.M. Turizm dərs vəsaiti. Bakı.2006.
3. Александрова А.Ю. Международный туризм. М. Аспект-Прес, 2001.
- 4.Биржаков М. Б.Введение в туризм. М. СПб.Герда. 2000.
5. Sultanova H.B. Hüseynova Ş.H.Turizmin əsasları.Bakı 2007.
- 6.Rəhimov S.H. Turizm-ekskursiya işinin təşkili. Bakı.2004.
- 7.Şirinov N.Ş. və b.Xəzərin, onun sahillərinin təbiəti və ekologiyası. Bakı. 1998.
- 8.İsmayilov Ç. N. Xəzərin təbii sərvətləri. Bakı 2007.
- 9.Eminov.Z.N. Coğrafiya. Bakı.2004.
10. Əliyev E. Turizm coğrafiyası. Dərs vəsaiti.Bakı, 2025

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V.Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri, məqsədi: Sivilizasiyanın müxtəlif inkişaf mərhələlərində ölkələr arasında əlaqələrin müxtəlif formaları yaranmışdır. Bu əlaqələrin bir forması da turizmdir. Dünya regionları və onun ayrı-ayrı dövlətlərində beynəlxalq turizmin inkişafına diqqət və qayğının artması onunla izah olunur ki, ölkələrin beynəlxalq iqtisadi əlaqələr sistemində mövqeyi daha da möhkəmlənir və onların bir-birinə inteqrasiyası qüvvətlənir.

Tədris prosesində tələbələr dünya regionları və birsıra dövlətlərdə beynəlxalq turizmin inkişafı amilləri, turizmin müasir durumu, beynəlxalq turizm axınlarının istiqaməti, beynəlxalq turizmin statistikasına haqqda əhatəli bilgi əldə edir və bu məlumatların təhlili bacaracağına iyələnirlər. Bu baxımdan fənnin tədrisi zəruri hesab edilmişdir.

VII.Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024 cü il tarixi qərarlı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrə biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100 ballıq sistemlə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 ballı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir.

-20 bal seminar dərslərində fəaliyyətinə görə:

- 30 bal-kollektivlərin nəticələrinə görə

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şurasının 16 may 2024 cü il tarixi qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan билетinə bir qayda olaraq fənni üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir. (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamada fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açmağa bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırmağa bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırmağa bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir.

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	sözlə yazılışı
91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Qənaətbəxş	E
51-60 bal	Kafi	D
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Lənkəran Dövlət Universitetinin əsasnaməsində nəzərdə tutulan universitetin daxili intizam qaydalarına əməl etməyən tələbələr haqqında müvafiq tədbirlər görülür.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar məşğələsi 30 saat, Cəmi: 60 saat

N	Keçirilən <u>mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu</u>	Saa t	Saa t	Tarix
1	2	3	4	5

<i>Mühazirə və seminar mövzuları</i>				
1	<p>Mövzu. Fənnin öyrənilməsinin məqsəd və vəzifələri</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fənnin predmeti. Beynəlxalq turizm ölkələr arasında əlaqələrin forması kimi. 2. Beynəlxalq turizmin məqsəd və vəzifələri. Nəzəri və elmi əsasları. 3. Beynəlxalq turizmin digər elmlərlə əlaqəsi. 4. Beynəlxalq turizmin inkişafına təsir edən amillər 5. Səyyah və səyahətlərin səbəbləri 6. Turizm və turizm anlayışı <p>Mənbə: [1;2;3 ;4; 6,8,]</p>	2		
2	<p>Mövzu. Dünya regionları üzrə beynəlxalq turizmin müasir vəziyyəti və inkişafı</p> <p>Plan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beynəlxalq turizmin formalaşması və istiqamətlərinin müasir vəziyyətinin asılı olduğu amillər 2. Beynəlxalq turizmin inkişaf səviyyəsinə görə seçilən qabaqcıl regionlar 3. Afrika, Yaxın Şərq və Cənubi Asiyada beynəlxalq turizmin inkişaf səviyyəsi <p>Mənbə: [1;2,3;4;6;]</p>	2		
3	<p>Mövzu. Avropa və onun subregionlarında turizmin inkişafının müasir durumu.</p> <p>Plan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Avropanın coğrafiyası 2. Böyük Britaniyanın coğrafiyası 3. Böyük Britaniyanın turizm regionları 4. Böyük Britaniyada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri <p>Mənbə:[1;2, 3;4, 5,]</p>	2		
4	<p>Mövzu. Almaniya da beynəlxalq turizm.</p> <p>Plan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Almaniyanın coğrafiyası 2. Almaniyanın turizm bölgələri 3. Almaniyanın əsas turizm bazarları, turizm növləri <p>Mənbə: [1;2, 3;4;6;]</p>	2		
5	<p>Mövzu. Alp dağları ölkələrində (İsveçrənin təmsalında) beynəlxalq turizmin inkişafının müasir durumu.</p> <p>Plan.</p> <p>Plan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İsveçrənin coğrafiyası 2. İsveçrənin turizm regionları 3. Avstriyada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri <p>Mənbə:[1;2, 3;4;5]</p>	2		
6	<p>Mövzu. Cənubi Avropa subregionunda beynəlxalq turizmin inkişafının müasir durumu.</p> <p>Plan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İspaniyanın coğrafiyası 2. İspaniyada turizmin müasir vəziyyəti və inkişaf xüsusiyyətləri. 2. İtaliyada turizm-rekreasiya potensialı, beynəlxalq turizmin müasir vəziyyəti və inkişaf xüsusiyyətləri. <p>Mənbə: [1;2;3,4,5,6]</p>	2		
7	<p>Mövzu. MDB ölkələrində (Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, Gürcüstan təmsalında) beynəlxalq turizm</p> <p>Plan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rusiyanın turizm bölgələri 2. Gürcüstanın turizm bölgələri 	2		

	3. Ukraynanın turizm bölgələri Mənbə: [1;2;3,4,5,6]			
8	Mövzu. Türkiyədə beynəlxalq turizmin müasir vəziyyəti və inkişaf xüsusiyyətləri. Plan. 1. Türkiyədə turizmin müasir vəziyyəti və inkişaf xüsusiyyətləri 2. Türkiyənin coğrafiyası 3. Ankara və İstanbul turizm mərkəzləri 4. İzmir, Bursa, Ərzurum, Egey dənizi sahilləri və Aralıq dənizi sahillərində beynəlxalq turizm Mənbə: [1;2 ;3,4,5,6]	2		
9.	Mövzu. Amerika regionunda (ABŞ və Meksika timsalında) beynəlxalq turizm. Plan. 1. Şimali Amerika regionunda beynəlxalq turizm 2. ABŞ-ın coğrafiyası 3. ABŞ-da turizm-rekreasiya rayonları. 3. Meksikada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri Mənbə: [1;2 ;3,4,5,6]	2		
10.	Mövzu. Afrika turizm potensialı olan regionu kimi. Plan. 1. Afrika regionunda turizm-rekreasiya ehtiyatlarının mənimsənilməsində regional fərqlər 2. Misirin coğrafiyası 3. Misirin turizm regionları Mənbə: [1;2 ;3,4,5,6]	2		
11	Mövzu : Afrika turizm potensialı olan regionu kimi. Plan 1. Keniyanın turizm bölgələri 2. . CAR-ın coğrafiyası 3. . CAR-nın turizm bölgələri Mənbə: [1;2 ;3,4,5,6,7.8]	2		
12.	Mövzu. Asiya-Sakit Okean regionu – dinamik inkişaf edən turizm regionu kimi. Çin və Yaponiyada beynəlxalq turizm. Plan. 1. Çinin coğrafiyası 2. Çinin turizm mərkəzləri 3. Yaponiyada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri 4. Mənbə: [1;2 ;3,4,5,6]	2		
13.	Mövzu. Yaxın-Şərqdə beynəlxalq turizmin inkişaf xüsusiyyətləri. Plan. 1. Səudiyyə Ərəbistanda turizmin coğrafiyası 2. BƏƏ-nin coğrafiyası 3. BƏƏ-də turizmin mərkəzləri Mənbə: [1;2 ;3,4,5,6,8]	2		
14.	Mövzu. Beynəlxalq turizm bazarında Avstraliya və Okeaniyanın mövqeyi Plan. 1. Avstraliya və Okeaniya Regionun turizm-rekreasiya potensialı və müasir vəziyyəti 2. Avstraliyanın coğrafiyası 3. Avstraliyada turizm mərkəzləri 4. Okeniyada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri	2		

	Mənbə: [1;2 ;3,4,5,6,7.8]			
15	Beynəlxalq turizm bazarında Avstraliya və Okeaniyanın mövqeyi Plan: 1. Yeni Qvineyada turizmin coğrafiyası 2.Yeni Zelandiyada turizmin coğrafiyası 3.Ficidə turizmin coğrafiyası Mənbə: [1;2 ;3,4,5,6,7.8]	2		
	Cəmi: 30	30		

N	Keçirilən müəhazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saa t	Saa t	Tarix
1	2	3	4	5
	Mühazirə və seminar mövzuları			
1	Fənnin öyrənilməsinin məqsəd və vəzifələri		2	
2	Avropa və onun subregionlarında turizmin inkişafının müasir durumu.		2	
3	Alp dağları ölkələrində (İsveçrənin təmsalında) beynəlxalq turizmin inkişafının müasir durumu.		2	
4.	MDB ölkələrində (Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, Gürcüstan təmsalında) beynəlxalq turizm		2	
5.	Amerika regionunda (ABŞ və Meksika təmsalında) beynəlxalq turizm.		2	
6.	Afrika beynəlxalq turizmin inkişaf xüsusiyyətləri.		2	
7	Yaxın Şərqi Okean regionu – dinamik inkişaf edən turizm regionu kimi. Çin və Yaponiyada beynəlxalq turizm.		2	
8	Beynəlxalq turizm bazarında Avstraliya və Okeaniyanın mövqeyi		1	
	Cəmi: 15		15	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Turizm sənayesi bir çox ölkələrin iqtisadiyyatında mühüm rol oynayır. Dünyanın bir sıra ölkələrində minlərlə insanın məşğulluğunu təşkil edən və təsərrüfatın bütün sahələri ilə əlaqədə fəaliyyət göstərən, geniş maddi texniki bazaya malik olan, dayanaqlı inkişaf edən turizm sənayesi mövcuddur.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları

-Mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar

- təqdimat və müzakirə

- debat

-müstəqil iş -araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN-1 Səyahət və turizm coğrafiyasının əsas anlayışlarını başa düşür.

FTN-2Hesab və təklifin turizmin əlaqəsini təsvir və şərfi edir.

FTN-3 Azərbaycan üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən turizm bazartanında turistlərin müasir meyllərini öyrənir, əsas tələb bazalarına münasibətdə Azərbaycanda mövcud və təklif edilə biləcək turizm məhsulları barədə nümunələr göstərilir..

FTN-4Turizm sahəsində turistlərin səyahət etdiyi əsas global istiqamətləri (destinasiyaları) müəyyən edir.

FTN-5 Həmin desfinasiyalara turizm axınlarına təsir edən amilləri təsvir və şərfh edir.

FTN-6 Dünyanın turizm destinasiyalannda təklif edilən əsas turizm məhsulları barədə nümunələr göstərir..

XIV.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV.Kollokvium sualları

I Kollokvium sualları

1. Fənnin predmeti. Beynəlxalq turizm ölkələr arasında əlaqələrin forması kimi.
2. Beynəlxalq turizmin məqsəd və vəzifələri. Nəzəri və elmi əsasları.
3. Beynəlxalq turizmin digər elmlərlə əlaqəsi.
4. Beynəlxalq turizmin inkişafına təsir edən amillər
5. Beynəlxalq turizmin inkişaf səviyyəsinə görə seçilən qabaqcıl regionlar
6. Afrika, Yaxın Şərqlə və Cənubi Asiyada beynəlxalq turizmin inkişaf səviyyəsi
7. Avropanın coğrafiyası
8. Böyük Britaniyanın coğrafiyası
9. Böyük Britaniyanın turizm regionları
10. Böyük Britaniyada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri

Kollokvium sualları II

1. Almaniyanın coğrafiyası
2. Almaniyanın turizm bölgələri
3. Almaniyanın əsas turizm bazarları, turizm növləri
4. İsveçrənin coğrafiyası
5. İsveçrənin turizm regionları
6. İspaniyanın coğrafiyası
7. İspaniyada turizmin müasir vəziyyəti və inkişaf xüsusiyyətləri.
8. Türkiyədə turizmin müasir vəziyyəti və inkişaf xüsusiyyətləri
9. Türkiyənin coğrafiyası
10. Ankara və İstanbul turizm mərkəzləri

XVI.İmtahan sualları:

1. Fənnin predmeti. Beynəlxalq turizm ölkələr arasında əlaqələrin forması kimi.
2. Beynəlxalq turizmin məqsəd və vəzifələri. Nəzəri və elmi əsasları.
3. Beynəlxalq turizmin digər elmlərlə əlaqəsi.
4. Beynəlxalq turizmin inkişafına təsir edən amillər
5. Beynəlxalq turizmin formalaşması və istiqamətlərinin müasir vəziyyətinin asılı olduğu amillər
6. Beynəlxalq turizmin inkişaf səviyyəsinə görə seçilən qabaqcıl regionlar
7. Afrika, Yaxın Şərqlə və Cənubi Asiyada beynəlxalq turizmin inkişaf səviyyəsi
8. Avropanın coğrafiyası
9. Böyük Britaniyanın coğrafiyası
10. Böyük Britaniyanın turizm regionları
11. Böyük Britaniyada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri
12. Almaniyanın coğrafiyası
13. Almaniyanın turizm bölgələri
14. Almaniyanın əsas turizm bazarları, turizm növləri
15. İsveçrənin coğrafiyası
16. İsveçrənin turizm regionları
17. Avstriyada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri
18. İspaniyanın coğrafiyası
19. İspaniyada turizmin müasir vəziyyəti və inkişaf xüsusiyyətləri.

20. İtaliyada turizm-rekreasiya potensialı, beynəlxalq turizmin müasir vəziyyəti və inkişaf xüsusiyyətləri.
21. Rusiyanın turizm bölgələri
22. Gürcüstanın turizm bölgələri
23. Ukraynanın turizm bölgələri
24. Türkiyədə turizmin müasir vəziyyəti və inkişaf xüsusiyyətləri
25. Türkiyənin coğrafiyası
26. Ankara və İstanbul turizm mərkəzləri
27. İzmir, Bursa, Ərzurum, Egey dənizi sahilləri və Aralıq dənizi sahillərində beynəlxalq turizm
28. Afrika regionunda turizm-rekreasiya ehtiyatlarının mənimsənilməsində regional fərqlər
29. Misirin coğrafiyası
30. Misirin turizm regionları
31. Keniyanın turizm bölgələri
32. CAR-ın coğrafiyası
33. CAR-nın turizm bölgələri
34. Çinin coğrafiyası
35. Çinin turizm mərkəzləri
36. Yaponiyada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri
37. Səudiyyə Ərəbistanda turizmin coğrafiyası
38. BƏƏ-nin coğrafiyası
39. BƏƏ-də turizmin mərkəzləri
40. Avstraliya və Okeaniya Regionun turizm-rekreasiya potensialı və müasir vəziyyəti
41. Avstraliyanın coğrafiyası və turizm mərkəzləri
42. Okeniyada turizmin inkişaf xüsusiyyətləri
43. Yeni Qvineyada turizmin coğrafiyası
44. Yeni Zelandiyada turizmin coğrafiyası
45. Ficidə turizmin coğrafiyası

« Turizmin coğrafiyası» fənninin sillabusu - 6008008 "Turizm işinin təşkili" ixtisası, təhsil proqramı təhsil planı və fənn proqramına əsasən hazırlanmışdır.

Sillabus "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (12 fevral 2026-cı il, protokol № 07)

Fənn müəllimi:

b/m C.R.Əliyev

Kafedra müdiri:

dos.S.Q.Əzizov